

Entendre-hi + Amb la ciència

Violència sexual infantil: consells d'una experta

Anna Fàbregas, pediatra de l'Hospital de la Vall d'Hebron especialitzada en violència sexual infantil, recorda un cas esgarri-fós, entre els centenars que va atendre el 2021. Un adolescent va admetre que repetia amb la seva germana petita el que veia en vídeos pornogràfics.

El cas és un exemple d'una tendència creixent. «En el 55% dels casos atesos, l'agressor té menys de 20 anys. Veiem un augment de les agressions entre iguals, especialment entre adolescents. És preocupant», afirma Fàbregas.

La pediatra lidera l'equip Emma, que aborda la violència sexual infantil de forma multidisciplinària. Fàbregas va participar el 4 d'octubre en una conversa en directe amb els lectors, a través de les xarxes socials d'EL PERIÓDICO. La seva intervenció forma part de les Converses de Salut, promogudes per EL PERIÓDICO i recolzades per la Fundació Doctor Antoni Esteve, en el marc de la Xarxa de Científiques Comunicadores, una iniciativa per amplificar la veu pública de les investigadores.

Segons Fàbregas, la tendència detectada podria respondre a l'accés a la pornografia des d'edats molt primerenques, com a model de les relacions sexuals. «Segons quina pornografia pot ser molt violenta cap a la dona. Els nens, nenes i adolescents poden reproduir aquestes actituds en les seves relacions, que es converteixen en agressions sense consentiment», explica. En la conversa, Fàbregas va destil·lar els seus consells per abordar aquesta xacra.

EDUCACIÓ SEXUAL I TECNOLÒGICA

La falta d'educació afectivosexual és un dels problemes principals. «Des d'edats molt primerenques, s'ha d'explicar a nens i nenes les parts íntimes i anomenar-les pel seu nom: pits, vulva, cul i penis. I que ningú les hi toqui, ni que ells les hi toquin a ningú», afirma Fàbregas. S'hi suma la falta d'educació tecnològica. «Els nostres adolescents tenen un mòbil a edats més primerenques. És com comprar-los un cotxe sense carnet de conduir», explica la pediatra. Això exposa els adolescents al risc d'adoptar actituds agressives

L'educació sexual i tecnològica és la millor resposta davant l'omnipresència de la pornografia, que propulsa una alça de la violència sexual entre menors. Ho va explicar Anna Fàbregas, pediatra que aborda centenars de casos d'abusos sexuals infantils cada any, en una conversa amb els lectors d'EL PERIÓDICO.



MICHELE CATANZARO

Ricard Cugat



Anna Fàbregas, pediatra de l'Hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona.

copiades del porno. Però també al risc de ser víctimes. «Se'ls ha d'explicar què fer quan reben un vídeo de relacions sexuals o fotos de parts íntimes. Les relacions entre adolescents són curtes i aquest material es pot utilitzar en forma de ciberassetjament», explica la metge. Els sistemes de control dels pares no han de substituir la comunicació oral.

PARENTALITAT POSITIVA

«En la família, el fonamental és la

parentalitat positiva: que hi hagi un bon tracte cap als fills», diu Fàbregas. Empoderar-los difícuta que l'agressor pugui accedir-hi de forma fàcil i ràpida i facilita que les víctimes diguin que no i demanin ajuda. Això implica fomentar que nens i nenes expressin que alguna cosa no els agrada. «La majoria de les víctimes no entenen el que està passant, però saben que no els agrada», explica Fàbregas. També implica respectar els drets de la infància, com per exemple que un

nens no vulgui fer una mostra d'afecte a un familiar o que vulgui dutxar-se sol. És millor parlar de sorpreses que de secrets. «Una sorpresa és una cosa positiva, com preparar una festa d'aniversari. Un secret, si ens fa sentir tristos, no tenim per què mantenir-lo», explica Fàbregas.

CANALS DE COMUNICACIÓ OBERTS

Segons Save the Children, els abusos duren de mitjana uns quatre anys. «Sovint la violència

passa dins de casa nostra i no ens n'assabentem durant anys», constata Fàbregas. El secretisme està lligat a l'ús del poder de part de l'agressor, que genera por, culpa o vergonya i manipula amb amenaces, xantatges o falses promeses. «L'únic que podem fer és que nens, nenes i adolescents sàpiguen que a casa es pot parlar de tot. Si no estic bé, puc dir-ho. Si tinc un dubte, puc preguntar-lo», afirma la metge. Quan una víctima es decideix a parlar, és essencial fer-li cas, no mirar cap a un altre lloc, ni posar en dubte la credibilitat del relat. «Amb això només s'aconsegueix que no s'explicarà mai més», afirma Fàbregas. Al contrari, se li ha de dir que ha sigut valent, protegir-lo i acompanyar-lo.

ESCOLES COMPROMESSES

L'escola té dos papers. Primer, l'educació afectivosexual. Segon, la detecció. «S'han de formar tots els professionals perquè reconeguin senyals com ara la tristesa, ansietat, canvi bruscat de rendiment, aïllament o conductes de risc», afirma Fàbregas, que explica casos que es van destapar quan un professor va detectar autolesions als braços d'una víctima.

BARNAHUS

El millor model per acompanyar les víctimes és la Barnahus (casa dels nens, en islandès), un local al qual la víctima i la part cuidadora de la seva família poden acudir i trobar tots els professionals implicats: pediatres, psicòlegs, treballadors socials, educadors, policies, fiscals i personal dels sistemes de protecció. Un dels beneficis d'aquest sistema és que allà es pot gravar el relat de l'abús una vegada per totes, de tal manera que no s'hagi de repetir en el judici. A Catalunya, s'ha posat en marxa a Tarragona. «L'experiència és bona: se'n detecten més casos i l'atenció és millor. Esperem que n'hi hagi moltes més», acaba Fàbregas. ■



Compartim les preguntes sobre el món en què vivim que la ciència pot respondre. Escaneja el codi QR per escriure'ns.